

ESPOOCULT FAKTABLAD 3

Besök på kulturevenemang samt kreativa hobbyer i Esbo

”Alla invånare har möjlighet att delta i och njuta av konst och kultur.”

KULTURESBO 2030

Besöken på kulturevenemang på nationell toppnivå

I det här faktabladet undersöks hur Esbobor tar del av kultur jämfört med hela befolkningen och även jämfört med invånarna i de övriga bland de sex största städerna (Helsingfors, Tammerfors, Vanda, Uleåborg och Åbo). Dessutom undersöks de interna skillnaderna mellan de olika befolkningsgrupperna och områdena i staden.

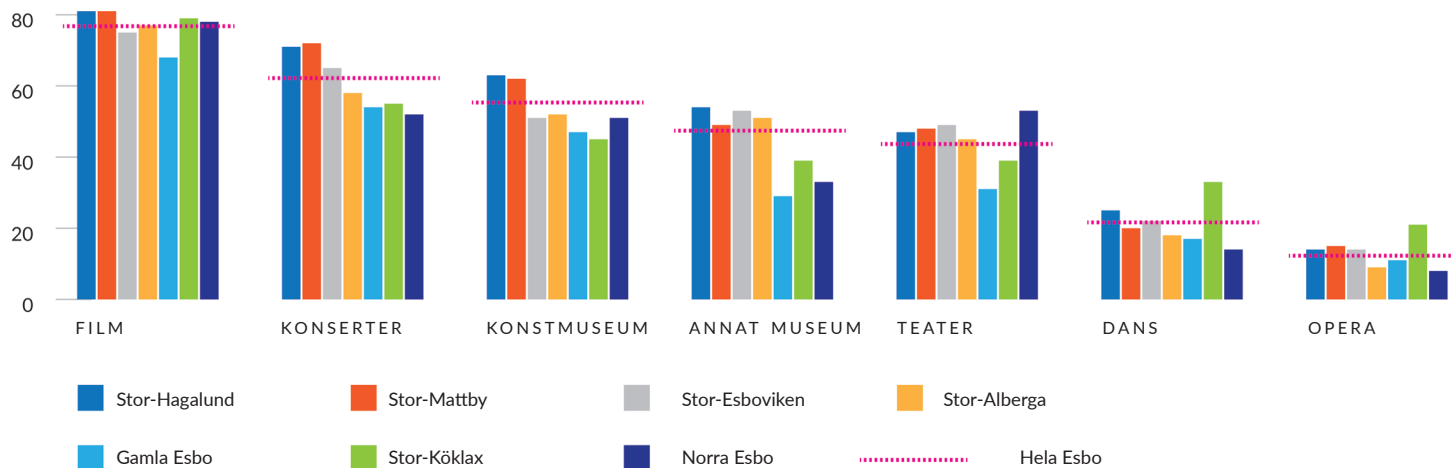
I medeltal går Esbo i spetsen för deltagande i kulturevenemang på en nationell nivå. Staden har ordnat många befolkningsgruppers angelägenheter på ett bra sätt, men modersmål, ålder och socioekonomisk ställning påverkar också hur Esboborna tar del av kultur. Det finns även relativt stora skillnader mellan storområdena.

TABELL 1. Besök på kulturevenemang under de senaste 12 månaderna (invånare som fyllt 10 år, %)

Har besökt under de senaste 10 månaderna	Esbo	Övriga stora städer ¹	Övriga Finland	Hela Finland
Konserter, musikspelningar, lyssnat på livemusik	62	60	53	55
Operaföreställningar	12	10	4	6
Teater, musikaler eller operetter	44	43	37	39
Dansuppvisningar	21	18	13	15
Konstmuseum eller konstutställning	55	52	32	38
Annat museum än konstmuseum	47	45	31	36
Bio	77	70	56	61
Minst en av de ovannämnda	84	82	73	76

¹ De sex största städerna efter invånarantal är Helsingfors, Esbo, Tammerfors, Vanda, Uleåborg och Åbo, se <https://www.kuusikkokunnat.fi/>.

FIGUR 1. Besök på kulturevenemang enligt storområde i Esbo under de senaste 12 månaderna (invånare som fyllt 10 år, %)

¹ Storområdena har bildats ungefärligt med utgångspunkt i uppgifter om postnummer.

Det är ett strategiskt mål och en viktig utgångspunkt för kulturpolitiken att de olika befolkningsgruppernas kulturella rättigheter uppfylls och att tillgängligheten förbättras.

Rätten att ta del av konst och kultur, att utveckla sig och sin gemenskap med hjälp av dem samt möjligheten att uttrycka sig fritt är grundläggande rättigheter som tryggas

i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, i flera avtal om mänskliga rättigheter som binder Finland samt i grundlagen.

Förverkligandet av de kulturella rättigheterna främjas genom en förbättring av tillgängligheten, vilket innebär att vi sörjer för att alla har lika möjligheter att använda konst- och kulturtjänster samt ta del av konst- och kulturliv, både som mottagare och som

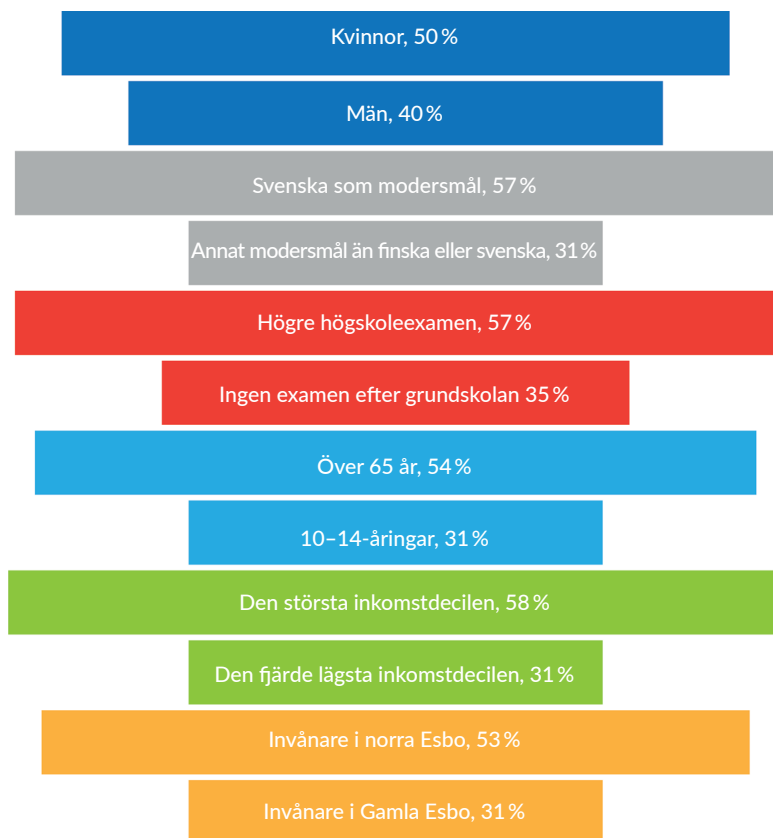
skapare. Att ta del av kultur innebär att vara delaktig i samhället. Det innebär att delta i verksamhet som är viktig och betydelsefull för en själv. Delaktighet i närmiljön och i samhället förstärker demokratin, motverkar utslagning och minskar bristen på likvärdighet. Genom kulturdeltagande kan vi främja välbefinnandet både bland individer och bland grupper.

EspooCult
RESULTAT

- År 2017 gick invånarna i Esbo mest på bio, konserter och konstutställningar (tabell 1). Det sällsyntaste var att besöka operan.
- Kvinnor och män i Esbo deltog lika ofta i kulturevenemang, medan det finns en klar skillnad mellan könen på andra håll i landet. I Esbo är män på 15–44 år till och med en aning aktivare än kvinnorna. Bland personer med andra modersmål än finska eller svenska var män (91 %) märkbart aktivare än kvinnor (64 %).
- I Esbo fanns ingen märkbar skillnad på hur modersmålet påverkade besök på konstmuseer och konstutställningar. I övriga museer var personer med andra modersmål än finska eller svenska mer aktiva besökare än personer med finska eller svenska som modersmål. Att besöka konserter och teatern var däremot vanligast bland svenskspråkiga och biobesök vanligast bland finskspråkiga.
- Det finns skillnader i hur invånare från olika områden tar del av kultur (figur 1). I Stor-Hagalund och Mattby är biobesök, konsertbesök och besök på konstmuseum vanligare än i snitt på andra håll. Däremot besöker invånarna i norra Esbo teatern speciellt aktivt. Skillnaderna mellan olika områden förklaras bland annat av var olika kulturinstitutioner ligger samt av skillnader i befolkningsstrukturen (figur 2).
- Invånare i alla åldrar i Esbo ser på film. Av Esboborna på 65–74 år hade 64 % gått på bio och av Esboborna över 75 år 37 %. De yngre generationerna går mest på bio: i åldersgruppen 10–24-åringar hade över 90 % gått på bio under de senaste 12 månaderna.
- I Esbo var det vanligast att gå på teater bland personer i pensionsålder (54 %). Bland arbetstagarna hade nästan varannan (48 %) besökt teatern under det senaste året, men bland de arbetslösa var motsvarande siffra bara 34 %.
- Högt utbildade personer är i allmänhet allra aktivast på att besöka kulturevenemang.
- Inkomsterna har ett samband med besök på kulturevenemang. Tydligast syns detta i samband med operan.

”Att vara Esbobo är vardag och möten på moderna konstmuseet EMMAs utställningar, på Tapiola Sinfoniettas och Tapiolan kuoros konserter, på festivalen April Jazz, på olika idrotts- och kulturevenemang, på matcher och i hobbyer --”
BERÄTTELSEN OM ESBO

FIGUR 2. Esbobor som besökt teatern under de senaste 12 månaderna (invånare som fyllt 10 år, %): märkbara skillnader mellan olika befolkningsgrupper

FAKTABLADETS
MATERIAL:

Faktabladet utnyttjar Statistikcentralens fritidsundersökning från 2017. Att ta del av kultur uppfattas i faktabladet på samma sätt som i Statistikcentralens rapportering på befolkningsnivå och den skiljer på besök på kulturevenemang och på kreativ hobbyverksamhet. Undersökningen riktade sig till personer som fyllt 10 år (sampel på ca 16 000 personer). Omkring 45,2 % svarade. Esbo stad beställde ett extra sampel på 1 000 personer och bland dem som svarade fanns 737 Esbobor. Ytterligare upplysningar om undersökningen: https://www.stat.fi/keruu/vap/index_sv.html

Tabellbilagor som ordnats enligt befolkningsgrupp finns på projektet EspooCults webbplats: <https://www.cupore.fi/fi/tutkimus/tutkimushankkeet/espooCult>. Materialet från fritidsundersökningen utnyttjas också i projektets slutrapport samt i olika slags artiklar.

Nationellt sett är det i Esbo få invånare som inte tar del av kultur, men skillnader finns mellan olika områden och grupper.

EspooCult RESULTAT

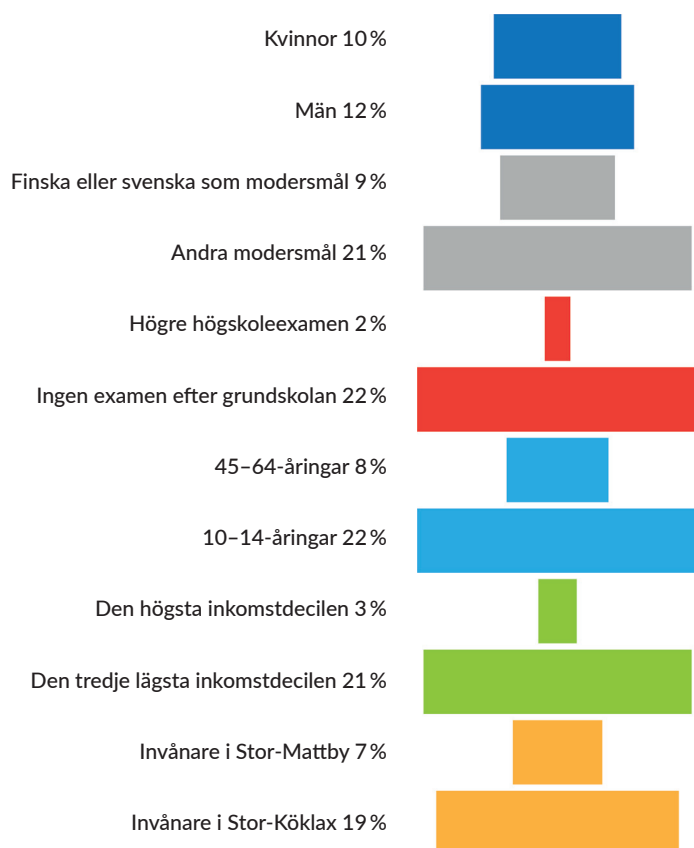
- I Esbo finns färre invånare än i övriga Finland som inte alls besökt något kultur-evenemang **under de senaste 12 månaderna** (tabell 2). I staden finns de flesta som inte besökt kulturevenemang bland lågt utbildade invånare och bland dem med annat modersmål än finska eller svenska. En av de grupper av icke-besökare som syns i materialet är kvinnor med annat modersmål än finska. Icke-deltagandet blir allt större, ju högre upp i åldersgrupperna man kommer.
- Bland områdena särskiljer sig Gamla Esbo i uppgifterna om icke-besökare (32 %). Minst icke-besökare fanns i Stor-Hagalund (13 %) och Stor-Mattby (12 %).
- Jämfört med de övriga fem stora städerna finns det i Esbo en aning färre invånare som **aldrig besökt** ett kulturevenemang. I vissa fall fanns variation mellan olika grupper och områden i staden. Till exempel för dansföreställningar fanns en stor skillnad mellan könen (46 % av männen hade aldrig besökt en dansföreställning, av kvinnorna 29 %).

TABELL 2. Personer som inte besökt kulturevenemang (invånare som fyllt 10 år, %)

Kulturevenemang	Har inte besökt under de senaste 12 månaderna				Har inte någonsin besökt			
	Esbo	Övriga stora städer	Övriga Finland	Hela Finland	Esbo	Övriga stora städer	Övriga Finland	Hela Finland
Konsert	37	37	43	41	10	11	14	13
Opera	84	85	88	87	45	53	68	63
Teater	54	54	59	57	14	14	19	18
Dansuppvisning	79	82	87	85	36	40	50	46
Konstmuseum och -utställning	44	47	65	59	9	12	24	20
Annat museum	50	52	64	60	9	12	19	17
Bio	20	26	38	34	3	4	6	5

”Med kultur-tjänsternas hjälp vill vi främja jämlikhet och stärka samhörighet, deltagande och välbefinnande.”
KULTURESBO
2030

FIGUR 3. Har aldrig besökt en konsert (invånare som fyllt 10 år, %): märkbara skillnader mellan befolkningsgrupper

Faktorer som påverkar icke-deltagande:

Det låga kulturdeltagandet förklaras ofta med faktorer som hänger ihop med samhälllig ställning, såsom små inkomster, en låg utbildningsnivå, en svår livssituation eller en avlägsen boplats.

Bakom icke-deltagandet kan också finnas brist på handlingsmodeller och uppmuntran. Det har konstaterats att hembakgrunden har ett starkt samband med kulturdeltagande.

Icke-deltagandet kan bero på brist på möjligheter, okunskap eller likgiltighet.

Det kan också förklaras av att en persons aktiviteter riktas till ett annat område än kultur.

Icke-deltagande kan också vara motstånd mot kulturpolitiska institutioner, som kan ses representera samhällselitens vanor och smak.

Någon kan också definieras som icke-deltagare eftersom kategorierna i undersökningar och statistik inte känner igen alla former av kulturverksamhet. Till exempel faller besök på bibliotek och festivaler, läsning, lyssnande på musik på radion och videotittande från Youtube utanför de kategorier som används i detta faktablad.

Esbobor i alla åldrar har kreativa hobbyer

EspooCult RESULTAT

- Olika slags handarbeten är den klart populäraste kreativa hobbyn i Esbo. På följande platser kommer fotografering och musik. Mer sällsynta hobbyer är att spela teater eller att deklamera dikter (tabell 3).
- I Esbo har såväl 10–14-åringar (79 %) som personer över 75 år (75 %) kreativa hobbyer.
- För de kreativa hobbyernas del förekommer en del skillnader mellan olika områden. Till exempel i Alberga (64 %) är hobbyer mer sällsynta än i Esboviken (75 %).
- Utbildningsnivån varken ökar eller minskar märkbart kreativa hobbyer bland Esboborna.
- I bildkonst- och musikhobbyer syns skillnader mellan befolkningsgrupper. Bildkonst är en populär hobby speciellt bland kvinnor och unga: 73 % av flickor på 10–14 år och 41 % av pojkarna i samma ålder har bildkonst som hobby. En stigande ålder minskar också på musikhobbyn. Av de arbetslösa har nästan en tredjedel (31 %) musik som hobby, av de som arbetar var femte (20 %). Kvinnor med annat modersmål än finska (32 %) hade klart oftare musik som hobby än finskspråkiga kvinnor (18 %).

TABELL 3. Kreativa hobbyer (personer över 10 år, %)

Nuvarande hobby	Esbo	Övriga stora städer	Övriga Finland	Hela Finland
Musik ¹	23	21	17	19
Bildkonst	17	17	15	14
Handarbete ²	44	45	53	50
Skriva dikter, noveller, romaner osv.	6	7	5	6
Spela teater i en grupp eller amatörteater	1	1	1	1
Deklamera dikter	1	1	1	1
Fotografering	26	26	22	23
Videofilmande	11	10	8	9
Dans	11	9	12	11
<i>Minst en av de ovannämnda</i>	69	69	71	71

¹ Spela instrument, sjunga, komponera, skapa musik på dator etc.

² Fixa möbler, restaurera, snickra, fixa eller bygga elektronik eller datorer, bilar osv., väva tyger eller mattor, sy kläder, sticka, virka, knyppla etc.

EspooCult

Forskningsprojektet EspooCult är den första omfattande kulturpolitiska forskningen om Esbo stads kulturtjänster och kulturprofil. Forskningen genomförs under åren 2018–2019.

I forskningsprojektet

- kartläggs nuläget för kulturtjänsterna i Esbo
- bedöms uppfyllandet av och möjligheterna med målen i KulturEsbo 2030-programmet
- presenteras slutsatser och rekommendationer för utveckling av kulturtjänsterna i framtiden

Källor

Berättelsen om Esbo. Esbo stads strategi

KulturEsbo 2030-programmet

Heikkilä, R. 2016. *Suomalainen kulttuuri-osallistuminen ja eriarvoisuus: ei-osallistujien jäljillä. Kulttuuripolitiikan tutkimuksen vuosikirja 2016.*

Isola, A.-M. ym. 2017. *Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa.* Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.

Lehikoinen, K. & Rautiainen, P. 2016. *Kulttuuristen oikeuksien toteuttaminen osaksi sote-palveluja. ArtsEqual policy brief 1/2016.* Helsinki: Taideyliopisto.

Lindholm, A. (toim.) 2015. *Ei-kävijästä osalliseksi – Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla.* Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Purhonen, S. ym. 2014. *Suomalainen maku. Kulttuuripääoma, kulutus ja elämäntyylien sosiaalinen eriytyminen.* Helsinki: Gaudeamus.

Finlands officiella statistik (FOS). *Fritidsdeltagande 2017, Förändringar i kulturdeltagandet.* Helsingfors: Statistiscentralen.

Virolainen, J. 2015. *Kulttuuri-osallistumisen muuttuvat merkitykset. Katsaus taiteeseen ja kulttuuriin osallistumiseen, osallisuuteen ja osallistumattomuuteen.* Cuporen verkkokaisuja 26. Helsinki: Cupore.

Likabehandling och tillgänglighet inom kulturpolitiken i Finland. Cupore-faktablad 3. Helsingfors: Kulturpolitiska forskningscentret Cupore.

Ytterligare information om forskningsprojektet:

Kulturpolitiska forskningscentret Cupore
www: cupore.fi/fi/tutkimus/tutkimushankkeet/espooCult
Facebook: facebook.com/Cupore/

Esbo stad, resultatenheten för kultur
www: espoo.fi/espooCult
Facebook: facebook.com/KulttuuriEspoo/

Har du tankar eller frågor?
Kommentera och ge respons!
#EspooCult

